

Metody zapobiegania ciąży w ocenie kobiet w wieku rozrodczym a deklarowana istotność wiary katolickiej – badania pilotażowe

Aleksandra Rutkowska, Agnieszka Rolińska, Joanna Milanowska, Agnieszka J. Kowalska, Karolina Kryś, Katarzyna Sidor, Marta Makara-Studzińska

Samodzielna Pracownia Zdrowia Psychicznego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Rutkowska A, Rolińska A, Milanowska J, Kowalska AJ, Kryś K, Sidor K, Makara-Studzińska M. Metody zapobiegania ciąży w ocenie kobiet w wieku rozrodczym a deklarowana istotność wiary katolickiej – badania pilotażowe. Med Og Nauk Zdr. 2012; 18(2): 113-117.

Streszczenie

Wprowadzenie i cel pracy: W artykule przedstawiono wyniki badań podjętych w celu określenia wpływu deklarowanej istotności wiary katolickiej kobiet na decyzję o wyborze metody zapobiegania ciąży oraz na przekonanie kobiet o szkodliwości antykoncepcji oraz działaniu środków antykoncepcyjnych skierowanemu przeciw poczętemu życiu. Drugim celem badań było ustalenie, czy istnieje związek istotności wiary katolickiej z poglądem o ewentualnym zakazaniu stosowania hormonalnych metod antykoncepcyjnych w społeczeństwie. Współcześnie różnorodne metody antykoncepcji są stosowane powszechnie przez coraz młodsze kobiety. Kościół katolicki nie akceptuje innych środków zapobiegania ciąży niż naturalne metody planowania rodziny.

Materiał i metoda: Przebadano 57 kobiet w wieku rozrodczym, pozostających w relacji seksualnej (w badaniach wzięty również udział kobiety należące do grupy parafialnej „Wspólnota Trudnych Małżeństw” SYCHAR, przy parafii św. Urszuli Ledóchowskiej w Lublinie). 30 kobiet stwierdziło, że wiara jest bardzo istotna w ich życiu, 27 uznało wiarę w Boga za mało istotną bądź nieistotną. Metodą wykorzystaną w badaniach był sondaż diagnostyczny, zaś techniką ankieta.

Wyniki: Wykazano, że na poglądy na temat antykoncepcji oraz decyzję o stosowaniu konkretnej metody antykoncepcyjnej wpływa poziom religijności. Kobiety, dla których wiara jest ważna, wykazywały poglądy zgodne z nauczaniem Kościoła Katolickiego. Ponadto wszystkie badane kobiety opowiadają się przeciw zakazowi stosowania antykoncepcji hormonalnej – niezależnie od posiadanych poglądów religijnych.

Wnioski: Kobiety deklarujące wiarę w Boga istotnie różnią się w zakresie poglądów dotyczących antykoncepcji od tych, dla których wiara jest mało istotna lub nieistotna, a także rzadziej stosują nieakceptowane przez Kościół metody antykoncepcji hormonalnej. Poziom religijności nie ma związku z postawami wobec wprowadzenia zakazu korzystania z hormonalnych metod antykoncepcji.

Słowa kluczowe

antykoncepcja, kobieta, katolicyzm, poglądy religijne

WPROWADZENIE

Obecnie coraz młodsze kobiety sięgają po różne powszechnie dostępne na rynku metody zapobiegania ciąży. Większość z nich to przepisywane przez lekarzy ginekologów hormonalne doustne, naskórne lub dopochwowe środki antykoncepcyjne, zawierające syntetyczne odpowiedniki hormonów. Antykoncepcja hormonalna to współcześnie najpowszechniej stosowana metoda kontroli urodzeń. Jest uznawana za bezpieczną (dla większości kobiet) metodę antykoncepcji, istnieją jednak pewne czynniki ryzyka oraz objawy uboczne, które muszą być rozważone przy doborze metody zapobiegania ciąży. Najważniejsze działanie antykoncepcji hormonalnej polega na blokowaniu procesu owulacji oraz zmianie konsystencji śluzu szyjki macicy tak, by utrudnić dostępność plemników. Syntetyczne hormo-

ny działają także wewnątrz endometrium, gdzie wysuszają śluzówkę w taki sposób, żeby uniemożliwić ewentualne zapłodnienie się zapłodnionej komórki [1, 2].

Wysoka skuteczność w zapobieganiu niechcianej ciąży, jak również łatwa dostępność środków antykoncepcyjnych powodują powszechne ich stosowanie, co związane jest prawdopodobnie z malejącym zainteresowaniem kobiet naturalnymi metodami planowania rodziny, które jako jedyne akceptuje Kościół Katolicki. Istotą naturalnych metod rozpoznawania płodności jest wg Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) – MRP (Fertility Awareness Methods – FAM) obserwacja oznak świadczących o fazie płodności bądź niepłodności w cyklu miesięczkowym, bez podejmowania współżycia płciowego w okresie płodnym (jeśli ciąża nie jest planowana) [2, 3, 4]. W głoszonym przez Kościół Katolicki teologicznym wymiarze rodzicielstwa szczególnie ważne jest powołanie małżonków do świętości życia małżeńskiego i rodzinnego, jak również podkreślenie godności człowieka, jako współdzielącego ze Stwórcą akt przekazania życia, oraz jednocześnie obowiązek pełnej odpowiedzialności za przy-

Adres do korespondencji: Aleksandra Rutkowska, Samodzielna Pracownia Zdrowia Psychicznego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, ul. Chodźki, 20-059 Lublin. E-mail: alexa_r@wp.pl

Nadesłano: 6 lutego 2012; zaakceptowano do druku: 2 czerwca 2012

jęcie i chrześcijańskie wychowanie dziecka [5, 6]. Nauczanie Kościoła w kwestii planowania rodziny wzywa małżonków do czystości i godności życia małżeńskiego, z zachowaniem wstrzemięźliwości seksualnej w dniach płodnych kobiety, jeśli nie jest wolą małżonków poczęcie dziecka. W rozumieniu nauki Kościoła oznacza to, że nie ma możliwości aktu współżycia i jednoczesnego wykluczenia ewentualności poczęcia dziecka w tym akcie, czemu przeczy antykoncepcja hormonalna, która nakierowana jest bezpośrednio na uniemożliwienie zapłodnienia. Co za tym idzie, wszelkie metody antykoncepcji hormonalnej są moralnie niedopuszczalne i nieakceptowane przez Urząd Nauczycielski Kościoła [7, 8]. W literaturze z pogranicza teologii moralnej i psychologii można odnaleźć wiele zarzutów pod kątem hormonalnych metod antykoncepcyjnych. Jednym z zarzutów jest stwierdzenie, iż antykoncepcja jest szkodliwa nie tylko moralnie, ale też psychologicznie. Zmierzają one bowiem do utrwalenia instrumentalnego traktowania współmałżonka i nieliczenie się ze sferą jego psychofizycznej osobowości. Ponadto sprządza ona wspólne przeżywanie płciowości tylko do fizycznego zadowolenia, (...) rodzi się ona przede wszystkim dla potrzeb amatorów przygodnych, a nie trwałych kontaktów seksualnych (...) nierzadko jest ona wstępem do decyzji o przeprowadzeniu aborcji (Luft S. 2002, s. 237) [9]. Z kolei autorzy rozważający psychospołeczne ujęcie problematyki świadomego zapobiegania ciąży mówią o postawie „bezdziębności z wyboru” (Bielawska – Batorowicz E. 1987). Jest to postawa rozwiązująca konflikt wynikający z potrzeby afiliacji i potrzeby osiągnięć – na korzyść tej pierwszej. Bezdziębność zwalnia z szeregu obowiązków, które mogą zaburzać bądź spowalniać rozwój kariery [10].

Poza aspektem moralnym stosowania hormonalnych metod antykoncepcyjnych, istnieje także szeroko opisywane w literaturze przedmiotu spektrum zagrożeń zdrowotnych, związanych z długotrwałym stosowaniem tych metod. Najczęściej spotykane to stany zapalne pochwy oraz wzrost ryzyka zakażeń grzybiczych i bakteryjnych, a także zawału serca i udaru [11]. Szczególną uwagę zwraca się na kwestie powikłań zakrzepowo-zatorowych oraz wpływ hormonalnej terapii na ryzyko rozwoju raka piersi [12, 13]. Szkodliwość antykoncepcji hormonalnej podkreśla się głównie w odniesieniu do wieku pacjentek. Dobór właściwej metody zapobiegania niepożądaną ciąży w grupie kobiet w wieku okołomenopauzalnym jest znacznie trudniejszy niż w populacji kobiet młodych, dlatego też wdrożenie doustnej antykoncepcji hormonalnej w premenopauzie powinno być bezwzględnie poprzedzone oszacowaniem relacji korzyści do ryzyka [14]. Doniesienia badawcze na temat skutków antykoncepcji potwierdzają, że w dłuższej perspektywie stosowania nie można uznać tej metody za zupełnie bezpieczną dla zdrowia kobiety. Oznacza to, że antykoncepcja hormonalna wzbudza nie tylko wątpliwości moralno-etyczne, ale również medyczne. Wydaje się przy tym słuszne podjęcie próby przeanalizowania punktu widzenia kobiet w wieku rozrodczym na metody zapobiegania ciąży, ich przekonań na temat szkodliwości zdrowotnej tych środków, jak też działania skierowanego przeciw poczętemu życiu oraz powiązania tych poglądów z deklarowaną istotnością wiary katolickiej.

CEL PRACY

Celem badań było określenie wpływu deklarowanej istotności wiary katolickiej kobiet na decyzję o wyborze metody zapobiegania ciąży oraz na przekonanie kobiet o szkodliwości antykoncepcji, jak też działaniu środków antykoncepcyjnych skierowanemu przeciw poczętemu życiu. Drugim celem badań było ustalenie, czy istnieje związek istotności wiary katolickiej z poglądem o ewentualnym zakazaniu stosowania hormonalnych metod antykoncepcyjnych w społeczeństwie. Postanowiono porównać (pod względem poglądów oraz wyboru metody zapobiegania ciąży) kobiety, które deklarują, iż wiara w Boga jest dla nich bardzo istotna, z tymi, które twierdzą, że wiara w ich życiu jest umiarkowanie istotna bądź nieistotna.

MATERIAŁ I METODY

Badaniem objęto 57 kobiet w wieku rozrodczym (20-52 lata), studentek Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz uczestniczek grupy parafialnej „Wspólnota Trudnych Małżeństw SYCHAR” z parafii św. Urszuli Ledóchowskiej w Lublinie. Średnia wieku wyniosła $M=27,72$ ($SD=8,75$). Większość (ok. 44%) badanych kobiet pochodziła z miasta powyżej 50 tys. mieszkańców (Tab. 1), nieco mniej (36%) z miejscowości do 50 tys. mieszkańców, najmniejsza grupa (21%) deklarowała zamieszkanie na wsi. Porównywalna liczba badanych kobiet (43%) była zamężna, natomiast 42% deklarowało, iż są stanu wolnego. 14% badanych pozostawało w wolnych związkach (Tab. 2). Ponad połowa badanych określiła swoje wykształcenie jako wyższe (51%), nieco mniej – 47,4% posiadało wykształcenie średnie, zaś 1 osoba wykształcenie zawodowe (Tab.3). 30 spośród badanych kobiet (52,6%) stwierdziło, że wiara w Boga jest bardzo istotna w ich życiu, 27 kobiet (47,4%) uznało wiarę za umiarkowanie istotną bądź nieistotną. W badaniach posłużono się ankietą

Tabela 1. Miejsce zamieszkania badanych kobiet

Miejsce zamieszkania	Liczba	%
Wieś	12	21,1
Miejscowość do 50 tys. mieszk.	20	35,1
Miasto powyżej 50 tys. mieszk.	25	43,9
Razem	57	100,0

Tabela 2. Stan cywilny badanych kobiet

Stan cywilny	Liczba	%
Wolny	24	42,1
W związku małżeńskim	25	43,9
W wolnym związku	8	14,0
Razem	57	100,0

Tabela 3. Wykształcenie badanych kobiet

Wykształcenie	Liczba	%
Zawodowe	1	1,8
Średnie	29	50,9
Wyższe	27	47,4
Razem	57	100,0

własnej konstrukcji, w której zadano respondentkom następujące pytania: *Czy stosuje Pani antykoncepcję hormonalną?, Czy stosuje Pani naturalne metody planowania rodziny?, Czy antykoncepcja hormonalna jest działaniem skierowanym przeciw poczętemu życiu?, Czy antykoncepcja hormonalna jest skierowana przeciw zdrowiu kobiety?, Czy antykoncepcja hormonalna powinna być zabroniona?* Badanie zostało przeprowadzone grupowo, po uzyskaniu zgody respondentek oraz po dokładnym poinformowaniu ich o celu badań, jak też ich dalszych analiz. Respondentki nie podawały swoich nazwisk.

Wyniki opracowano przy użyciu programu MS Statistica. Zastosowano analizę statystyczną Chi-kwadrat Pearsona.

WYNIKI

Analiza materiału badawczego pozwoliła na uzyskanie poniższych wyników. Spośród badanych kobiet, dla których wiara w Boga jest bardzo istotna, zdecydowana większość (66,70%) nie stosuje hormonalnych metod zapobiegania ciąży (Tab. 4), zaś 59,30% kobiet, dla których wiara jest mało istotna, stosuje metody antykoncepcji hormonalnej.

Tabela 4. Stosowanie antykoncepcji hormonalnej a deklarowana istotność wiary katolickiej

Wiara	Statystyka	Nie stosuję	Tak, stosuję	Razem
Bardzo istotna	n	20	10	30
	%	66,70%	33,30%	100,00%
Mało istotna	n	11	16	27
	%	40,7,30%	59,30%	100,00%
Razem	n	31	26	57
	%	54,40%	45,60%	100,00%

Chi-Kwadrat Pearsona = 3,850; p < 0,05

Blisko połowa kobiet deklarujących istotne znaczenie wiary katolickiej w swoim życiu (48%) stosuje naturalne, akceptowane przez Kościół metody planowania rodziny (Tab. 5). Warto podkreślić, że ponad 20% kobiet, dla których wiara jest mało istotna, stosuje naturalne metody planowania rodziny, co może świadczyć o rosnącej świadomości prozdrowotnej kobiet.

Tabela 5. Stosowanie naturalnych metod planowania rodziny a deklarowana istotność wiary katolickiej

Wiara	Statystyka	Nie stosuję	Tak, stosuję	Razem
Bardzo istotna	n	13	12	25
	%	52,00%	48,00%	100,00%
Mało istotna	n	19	5	24
	%	79,20%	20,80%	100,00%
Razem	n	32	17	49
	%	65,30%	34,70%	100,00%

Chi-Kwadrat Pearsona = 3,989; p < 0,05

Kolejne pytanie dotyczyło poglądów badanych kobiet w kwestii wpływu działania metod hormonalnej antykoncepcji na życie i zdrowie poczętego dziecka (Tab. 6). Zdecydowana większość badanych (96,30%) deklarujących wiarę jako mało istotną, nie podziela opinii o szkodliwości antykoncepcji hormonalnej dla poczętego życia. Z kolei większość

Tabela 6. Ocena antykoncepcji hormonalnej jako działania skierowanego przeciw poczętemu życiu, a deklarowana istotność wiary katolickiej

Wiara	Statystyka	Nie szkodzi	Tak szkodzi	Razem
Bardzo istotna	n	9	20	29
	%	31,00%	69,00%	100,00%
Mało istotna	n	26	1	27
	%	96,30%	3,70%	100,00%
Razem	n	35	21	56
	%	62,50%	37,50%	100,00%

Chi-Kwadrat Pearsona = 25,409; p < 0,001

badanych (69%), deklarujących istotność wiary katolickiej – zgadza się ze stwierdzeniem, że działanie środków antykoncepcyjnych skierowane jest przeciw poczętemu życiu.

W obu badanych grupach większość kobiet zgadza się z opinią, że hormonalne metody antykoncepcyjne stwarzają zagrożenie dla zdrowia kobiety (69% badanych, dla których wiara jest istotna, 59,30% badanych, dla których wiara jest mało istotna) (Tab. 7).

Tabela 7. Ocena antykoncepcji hormonalnej jako szkodliwej dla zdrowia kobiety, a deklarowana istotność wiary katolickiej

Wiara	Statystyka	Nie szkodzi	Tak szkodzi	Razem
Bardzo istotna	n	4	26	30
	%	13,30%	69,00%	100,00%
Mało istotna	n	11	16	27
	%	40,70%	59,30%	100,00%
Razem	n	15	42	57
	%	26,30%	73,70%	100,00%

Chi-Kwadrat Pearsona = 5,505; p < 0,005

Nie stwierdzono istotnych statystycznie różnic w opiniach kobiet dotyczących zakazu stosowania metod antykoncepcji hormonalnej (Tab. 8). W obu badanych grupach zdecydowana większość ankietowanych nie popiera wprowadzenie zakazu stosowania antykoncepcji hormonalnej.

Tabela 8. Opinia dotycząca zakazu stosowania antykoncepcji hormonalnej w społeczeństwie, a deklarowana istotność wiary katolickiej

Wiara	Statystyka	Nie powinna być zabroniona	Tak, powinna być zabroniona	Razem
Bardzo istotna	n	26	4	30
	%	86,70%	13,30%	100,00%
Mało istotna	n	26	1	27
	%	96,30%	3,70%	100,00%
Razem	n	52	5	57
	%	91,20%	8,80%	100,00%

Chi-Kwadrat Pearsona = 1,647; n.i.

DYSKUSJA

Uzyskane w badaniu wyniki wskazują na znaczący wpływ istotności wiary katolickiej na poglądy na temat antykoncepcji oraz decyzje kobiet o stosowaniu konkretnej metody zapobiegania niechcianej ciąży. Kobiety, dla których wiara katolicka jest istotna, częściej deklarują stosowanie akceptowanych przez Kościół metod planowania rodziny,

w odróżnieniu od tych, dla których religia nie pełni ważnej roli w życiu, gdyż te częściej sięgają po hormonalne metody antykoncepcji. Podobne wyniki uzyskali inni autorzy. Badania prowadzone przez A. Tokarz i współautorów wykazały, że główną motywacją do stosowania naturalnych, akceptowanych przez Kościół metod rozpoznawania płodności jest potrzeba życia w zgodzie z nauką Kościoła Katolickiego. Potwierdzają to badania M. Braun Gałkowskiej, w których wykazano pozytywną korelację pomiędzy poziomem religijności małżonków a ich wzajemnym poczuciem zadowolenia z małżeństwa [15]. Badania ww. autorów wykazały również, że na naturalne metody planowania rodziny decydują się głównie osoby wierzące – praktykujące, co potwierdzają wyniki prezentowane w niniejszym opracowaniu [4].

Nie zawsze odniesienie do wyznawanych wartości bywa najważniejszym determinantem decyzji o zaniechaniu antykoncepcji. Dotyczy to zwłaszcza osób młodych. Świadczą o tym chociażby badania prowadzone z udziałem łódzkich studentów, które wykazały, że aktywni seksualnie ankietowani, nie stosujący żadnych metod antykoncepcji, podawali różne przyczyny swojej decyzji, m.in.: brak dostatecznej wiedzy o środkach/metodach antykoncepcyjnych (4,1%), względy etyczno-religijne (3,2%), obawę przed szkodliwością, działaniem ubocznym środków (2,6%), obniżenie satysfakcji ze współżycia seksualnego (1,8%), planowanie dziecka (1,5%), brak zgody partnera/partnerki (0,7%), uczucie skrępowania, wstydu przy nabywaniu środków antykoncepcyjnych (0,5%), zbyt duże koszty finansowe (0,4%) [16].

M. Zielińska, prowadząc badania z udziałem 400 mieszkank Łodzi w wieku rozrodczym (15–49 lat), uzyskała wyniki wskazujące na to, że do najpopularniejszych metod planowania rodziny należą prezerwatywy, doustna antykoncepcja hormonalna oraz stosunek przerywany, natomiast najrzadziej stosowane są: wkładka wewnątrzmaciczna, metoda termiczna i spermicydy. Wybór metody regulacji poczęć, w świetle omawianych badań, uwarunkowany jest w szczególności wiekiem oraz w niewielkim stopniu przynależnością do grupy społeczno-zawodowej. Nowoczesne, hormonalne metody antykoncepcji są najbardziej rozpowszechnione w grupie młodszych mieszkank Łodzi, uczennic oraz studentek [17]. Można zatem przypuszczać, iż osoby młode charakteryzują się większą swobodą w stosowaniu antykoncepcji hormonalnej niż kobiety dojrzałe, a co za tym idzie przykładają one mniejszą wagę do prawd wiary katolickiej.

Z prezentowanych w niniejszej pracy danych wynika, że kobiety, dla których wiara katolicka nie ma istotnego znaczenia nie postrzegają stosowania metod hormonalnej antykoncepcji jako działania skierowanego przeciwko poczętemu życiu, w odróżnieniu od kobiet deklarujących ważną rolę Kościoła w życiu. Ponadto w obu grupach ponad połowa badanych kobiet uważa, że stosowanie współcześnie dostępnych na rynku farmaceutycznym metod antykoncepcji niesie ze sobą ryzyko zagrożenia dla zdrowia kobiet. Świadomość ta nie przesądza jednak o zaprzestaniu stosowania antykoncepcji. Co więcej, mimo to większość badanych opowiedziała się przeciwko konieczności wprowadzenia zakazu stosowania antykoncepcji hormonalnej, także wśród tych, dla których nauka Kościoła jest ważna. Nasuwa się więc pytanie o to, czy mamy do czynienia z relatywizmem moralnym. Co w takim razie decyduje o wyborze antykoncepcji hormonalnej, jeśli jest ona szkodliwa dla zdrowia i przeczy zasadom moralnym zawartym w nauczaniu Kościoła? Prawdopodobnie

ma to związek ze skutecznością tego rodzaju metody i łatwością jej stosowania, jak też być może z potrzebą wolności wyboru – tak ważną dla człowieka.

Do niewątpliwych zalet antykoncepcji hormonalnej zalicza się, poza znacząco mniejszym ryzykiem zajścia w nieplanowaną ciążę, także możliwość większej swobody seksualnej, zmniejszenia lęku przed ciążą podczas współżycia, czy chociażby zastosowanie pigułek hormonalnych w leczeniu trądziku spowodowanego nadaktywnością androgenów. Istotność skuteczności antykoncepcji hormonalnej, jako argumentu kobiet za jej wyborem, potwierdzają m.in. badania M. Wilczak i in., w których doustne środki antykoncepcyjne stosowało 207 ankietowanych (44%) studentów medycyny Akademii Medycznej w Poznaniu. Wśród motywacji podjęcia decyzji o stosowaniu antykoncepcji hormonalnej najczęstszą była chęć ustrzeżenia się przed ciążą – 70% ankietowanych studentek. Inne przyczyny stosowania hormonalnych metod zapobiegania ciąży to: regulacja cyklu miesięczkowego (26,55%), łagodzenie trądziku (22,42%), zmniejszenie bólesności miesiączek (13,1%) [18].

Analizując zarówno religijno-moralne aspekty dotyczące antykoncepcji, jak też skutki medyczne jej stosowania, nie da się nie zauważyć, że istotny jest przede wszystkim brak innych, równie skutecznych w zapobieganiu ciąży, a zarazem bezpiecznych dla zdrowia kobiety metod antykoncepcji, które byłyby łatwe w zastosowaniu, a jednocześnie nie budziły etycznych wątpliwości. Wydaje się zatem, że w aspekcie profilaktyki zdrowia wdrożenie antykoncepcji hormonalnej (DTA) wymaga od lekarza szczegółowej analizy wskazań i przeciwwskazań w oparciu o indywidualną ocenę stanu zdrowia kobiety oraz jej wieku, by zminimalizować związane z długotrwałym stosowaniem środków hormonalnych ryzyko objawów ubocznych. Ważne jest informowanie pacjentek o działaniu leku, jak też wzięcie pod uwagę ich woli, co do akceptowania bądź nieakceptowania ryzyka zdrowotnych skutków ubocznych w przyszłości. Równie istotne, także dla zdrowia psychicznego pacjentek, co też wynika z powyższych badań, byłoby zadbanie o rozwikłanie związanych z antykoncepcją hormonalną wątpliwości natury moralno-religijnej kobiet, chociażby poprzez przeprowadzenie badań w kierunku realnego określenia działania antykoncepcji hormonalnej przeciw poczętemu życiu. Reasumując – pozostaje mieć nadzieję, że rozwój nauk medycznych pozwoli w przyszłości na opracowanie metody antykoncepcyjnej, która skutecznie chroni przed ciążą, a jednocześnie nie stwarza ryzyka dla zdrowia kobiety i nie budzi wątpliwości etyczno-moralnych [19].

WNIOSKI

1. Kobiety deklarujące wiarę w Boga istotnie różnią się w zakresie poglądów na antykoncepcję od tych, dla których wiara jest mało istotna lub nieistotna.
2. Kobiety deklarujące wiarę w Boga jako istotną, rzadziej stosują nieakceptowane przez Kościół metody antykoncepcji hormonalnej.
3. Poziom religijności nie ma związku z opiniami na temat konieczności wprowadzenia zakazu stosowania hormonalnych metod antykoncepcyjnych.

PIŚMIENICTWO

1. Audebert A. Present methods and perspectives in male contraception. *Contracept Fertil Sex* (Paris). 1973; 1 (1): 17-8.
2. Olejek A. Dobór metod antykoncepcyjnych w zależności od wieku i ewentualnych przeciwwskazań. *Lekarz* 2011; (3): 11-13.
3. Kongregacja Nauki Wiary, instr. *Dominium vitae*, I. Katechizm Kościoła Katolickiego. Pallotinum; 1994.
4. Tokarz A, Ratajczak-Foterek A, Rydlewska A. Motywacje osób stosujących metody rozpoznawania płodności. *Położ. Nauka Prakt.* 2010; (2): 8-12.
5. Kornas-Biela D. Macierzyństwo w nauczaniu Jana Pawła II. *Oblicza macierzyństwa*. Kornas- Biela (red.). Lublin 1999; s.13-41
6. Póltawska W. Macierzyństwo darem. *Oblicza macierzyństwa*. Kornas-Biela D. (red.), Lublin 1999; s.41-49.
7. Paweł VI, enc. *Humane vitae*, 12.
8. Bajda J. ks. *Powołanie małżeństwa i rodziny*. Fundacja „Pomoc Rodzinie”, Łomianki 2010.
9. Luft. S. *Medycyna pastoralna*. Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej. Warszawa 2002.
10. Bielawska-Batorowicz E. Cięża i poród w świetle badań psychologicznych. *Prz Psychol.* 1987; 30 (3): 680-693.
11. Zakharova MY, Meyer RM, Brandy KR, Datta YH, Joseph MS, Schreiner PJ, Rao GH, Divani AA.: Risk factors for heart attack, stroke, and venous thrombosis associated with hormonal contraceptive use. *Clin Appl Thromb Hemost.* 2011; 17 (4): 323-31.
12. Warenik-Szymankiewicz A, Słopeń R. Premenopauza – problemy diagnostyczne i terapeutyczne. Od kiedy hormonalna terapia zastępcza, do kiedy antykoncepcja? *Ginekol Położ.* 2008; 3 (4): 19-28.
13. Czczuga-Semeniuk E, Wołczyński S. Antykoncepcja hormonalna. *Lekarz* 2007; (6): 106, 108-110, 112-114.
14. Sobczuk A, Pertyński T. Niskodawkowa tabletkowa antykoncepcyjna zawierająca gestoden czy wkładka wewnątrzmaciczna u kobiet w okresie okołomenopauzalnym? Satysfakcja, wpływ na endometrium i profil krwawień. *Prz Menopauz.* 2006; 5 (5): 311-316.
15. Braun-Gałkowska M. Znaczenie religijności małżonków dla powodzenia ich związku. Z badań nad rodziną, Red. T. Kukołowicz, Lublin 1984, s. 57-67.
16. http://edukacja.gazeta.pl/edukacja/1,112313,9215358,Lodzcy_studenci_o_educacji_seksualnej_i_antykoncepcji.html (dostęp: 2012.02.01)
17. Zielińska M. Metody antykoncepcyjne mieszkank Łodzi w wieku rozrodczym. *Gin Prakt.* 2008; (1): 42-45.
18. Wilczak M, Więznowska-Mączyńska K, Kątniak M, Opala T. Antykoncepcja hormonalna wśród studentek Akademii Medycznej w Poznaniu. *Prz Ginekol Położ.* 2006; 6 (3): 143-148.
19. Skalba P. Monitorowanie kobiet z wieloletnią antykoncepcją hormonalną. <http://www.czytelniamedyczna.pl/1404,monitorowanie-kobiet-z-wieloletnia-antykoncepcja-hormonalna.html> (dostęp: 2012.02.01).

Contraceptive methods in the view of women at reproductive age and the declared importance of the Catholic faith – a pilot study

Abstract

Introduction and objective of study: The article presents the results of a study undertaken to determine the influence of the declared significance of the Catholic faith on the decision regarding the choice of contraceptive methods, and on the view concerning the harmfulness of contraception and negative effect of contraceptives on conceived life. Another objective of the study was the determination whether there is a relationship between the importance of the Catholic faith and approach towards the potential ban on using hormonal contraception in society. Nowadays, a variety of contraceptives are widely used by increasingly younger women. The Roman Catholic Church does not approve of methods other than those belonging to natural family planning (NFP).

Sources and methodology: Fifty-seven women at child-bearing age, remaining in a sexual relationship, were examined, including those who belong to the 'Difficult Marriage Community, SYCHAR, existing within the congregation of St. Urszula Ledóchowska Parish in Lublin. Thirty women declared that their faith was very important in their life, 27 viewed the faith in God as not very significant or insignificant. The method used in the study was a diagnostic survey, and a questionnaire was the technique applied.

Results: It has been determined that the view on contraception and the decision regarding the application of a given method is affected by one's level of religiousness. Women who find faith important exhibited views concordant with the teachings of the Roman Catholic Church. Moreover, all the women examined, regardless of their religious views, voiced their objection to the ban on the use of hormonal contraception.

Conclusions: Women declaring their faith in God as important have different views on contraception from those for whom their faith is of lesser importance or unimportant, and they more rarely use hormonal contraceptive methods which are not approved by the Church. The level of religiousness bears no relation to the attitude towards the introduction of the ban on using hormonal contraceptive methods.

Key words

contraceptive devices, women, Catholicism, religious views